

بررسی مبارزه با مالاریا در جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۷-۱۳۵۹)

علی مهربانی توانا Ph.D، غلامحسین پور تقی M.Sc.

آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله (عج) - پژوهشکده طب رزمی - مرکز تحقیقات بهداشت و تغذیه

خلاصه

بسیار ناچیز بوده است که آن را می توان یک دستاورد مهم بهداشتی در طول جنگ برای جمهوری اسلامی ایران ارزیابی نمود.

مقدمه

مالاریا یکی از بیماریهای مهم انگلی است که از قدیم الایام سبب تلفات و خسارات فراوان در جهان شده است و برحسب گزارش سازمان جهانی بهداشت (WHO) سالانه بین ۱/۵ تا ۲ میلیون نفر در اثر بیماری مالاریا تلف می شوند و در حال حاضر یک دهم جهان آلوده به این بیماری می باشند که عمده آنها کودکان زیر ۵ سال می باشد [۳].

همچنین گفته می شود که اغلب قربانیان این بیماری کودکان و آوارگان در کشورهای مختلف می باشند. حدود ۲/۵ میلیارد نفر از جمعیت جهان در مناطق مالاریا خیز زندگی می کنند. این مناطق شامل کشورهای آفریقایی، آسیا و جنوب آمریکا می باشند بطوریکه سالانه بین ۵۰۰-۳۰۰ میلیون مورد مثبت بیماری بصورت کلینیکی گزارش می شود که ۸۰٪ موارد یاد شده از مناطق آفریقایی می باشد. همچنین مسئولیت ۸۰٪ از موارد مالاریا بعد از عامل مهم آن یعنی پلاسمودیوم فالسیپارم (*Plasmodium Falciparum*) می باشد.

مالاریا در ایران

مالاریا در ایران همچنان یک بیماری مهم تلقی می شود و سالانه حدود ۵۰۰۰۰ نفر به این بیماری مبتلا شده و تحت درمان قرار

مالاریا یکی از بیماریهای یومی ایران می باشد و هرچند که مبارزه جدی از دیرباز با این بیماری در کشور صورت گرفته است. ولیکن این بیماری هنوز به صورت آندمیک در برخی از استانهای ایران از جمله سیستان و بلوچستان، هرمزگان و برخی از نواحی جنوب غربی ایران وجود دارد. به علاوه اینکه این بیماری در مناطق جنوب شرقی عراق شامل استانهای بصره و ناصریه نیز آندمیک می باشد. این مطالعه به چگونگی مبارزه گسترده با مالاریا در دوران دفاع مقدس می پردازد که شامل بررسی پاتولوژی جغرافیایی منطقه آلوده، مبارزه بیولوژیک با پشه مالاریا، مبارزه شیمیایی با پشه آنوفل با استفاده از حشره کشهای بهداشتی می باشد.

همچنین چگونگی مراقبت فردی رزمندگان با استفاده از داروی دارا پریم (۲۵ میلی گرم در هفته) به عنوان شیمیوپروفیلاکسی، با استفاده از مواد دورکننده حشرات به عنوان دورکننده (Repellent) و بیماریابی افراد مبتلا که همگی به صورت مبارزه تلفیقی می باشد در جهت کنترل و پیشگیری از بیماری مذکور مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج اقدامات بهداشتی انجام شده مؤید ممانعت از بروز هرگونه اپیدمی بیماری مالاریا در بین رزمندگان اسلام در ۸ سال جنگ در بین رزمندگان سپاه و بسیج در مناطق عملیاتی، بوده است که با توجه به آلودگی منطقه و حضور چشمگیر رزمندگان و در مقایسه با موارد آمار کشور در استانهای جنگی و همچنین در مقایسه با دیگر جنگها در طی قرن بیستم در سطح